

Kongen gav nådesstødet

Jagten kastede glans og herlighed over kongemagten, og samtidigt havde vildtet, de jagede, en meget stor betydning for kødforsyningen til hoffet. Ved denne vildtbane byggede Frederik II Frederiksborg Slot. I 1618 besluttede kong Christian IV at indhegne et meget stort kvadratisk areal lige syd for slottet. Dette skulle blive til kongens store dyrehave, hvor vildtet blev opdrættet og fodret, så arealet kunne bære en maksimal dyrebestand.

De væsentligste spor fra jagten i det nordsjællandske skovlandskab er ubetinget sat af kong Christian V. Han blev konge i 1670. Det var ham som indførte parforcejagten, der var et storladent, men grufuldt skuespil for kongen og hans gæster. Christian V havde fået smag for jagten, da han som kronprins besøgte Ludvig den Fjortende i Frankrig.

Ved en parforcejagt red kongens jægere med deres hunde efter en udvalgt kronhjort. De jagede kronhjorten indtil den måtte standse af udmattelse, og hundene kunne holde den i skak.

Herefter ventede kongen ved en af vejstjernerne på, at parforcejagthornet skulle kalde ham til. Han brugte et kort sværd - en hirschfænger - til at give dyret nådesstødet. Denne form for jagt kræver et stort areal i et relativt åbent landskab, hvor flokke af heste og hunde kunne jage byttet af sted over stok og sten, for en stor kronhjort kan løbe fra hundene i omkring et par timer.

Midt i parforcestjernen i Store Dyrehave ligger denne sten.

Enevældens magtdemonstration

I Frankrig havde man dyrket parforcejagt siden middelalderen. I Danmark blev det indført i løbet af en lille årrække. I 1680'erne og '90erne lod kong Christian V derfor næsten alle skovene i den nordsjællandske vildtbane indrette til parforcejagten. De snorlige veje i stjerneformede systemer blev bygget og præger skovbilledet den dag i dag. For at anlægge disse veje blev datidens nyeste teknologi taget i anvendelse. Anlægget i Store Dyrehave syd for Hillerød er nok det mest gennemførte. På den centrale plads midt i skoven er der nedlagt en sten med kompasrose og Christian V's monogram.

Otte nummererede snorlige veje udgår herfra ud til otte andre korsveje, som ligeledes er nummererede. Anlægget er geometrisk forbundet med parforcejagtveje gennem Grønholt, Karlebo og Stenholtvang til et endnu større anlæg, der strækker sig langt op i Gribskov med endnu en stjerne og adskillige vej Kors.

Parforcejagten var som sagt et skuespil, et blodigt skuespil, og ikke som sådan beregnet på at skaffe kød til hoffet. Det var mere en enevældig konges magtdemonstration. De lange lige parforceveje respekterede ikke topografien. De var anlagt op over bakker og videre ud over landskabet. Vejene skulle nemlig også demonstrere kongens magt over naturen. Dette imponerende kompleks af veje udgjorde således scenen for enevældens makabre jagtskuespil.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Tlf. 73 54 30 00
www.nst.dk

Ring til audioguiden
og hør om dette sted
9940 0865
Opkaldet koster
normaltaks.
www.skovognatur.dk/Nordsjaelland

AF
ARBEJDSMARKEDETS
FERIEFOND

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Kulturspor i Nordsjælland

På jagt med enevælden
Audioguide

Jagtens historie og betydning

Jagten har haft en kolossal betydning for det nordsjællandske landskab, vi kender i dag.

I forbindelse med reformationen kom kongemagten i besiddelse af de nordsjællandske klostergods, og ved hjælp af køb og mageskifter fik kong Frederik II senere samlet hele krongodset i Nordsjælland.

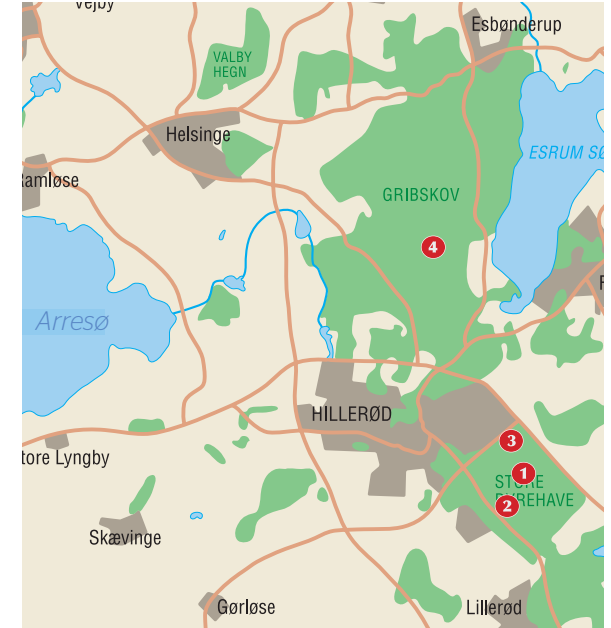
Frederik II's mål med dette var at danne sin egen store sammenhængende vildtbane, hvor han uforstyrret kunne dyrke sin yndlingsinteresse, som var jagten.

På ovenstående kort fra slutningen af 1600-tallet kan man se det fuldt udbyggede parforcevejssystem i Store Dyrehave, sydøst for Hillerød.

Vejsten fra 2-vej ved Stjernen i St. Dyrehave.

Med telefon og GPS

GPS-kordinater og telefonnumre

Breddegrad	Længdegrad	Telefonnummer
N55 54,774	E12 21,503	99 400 512
1 Parforcevejene i Store Dyrehave		
55 59,120	E12 19,415	99 400 513
2 Kongevejen og jagtvejens historie		
N56 55,300	E12 21,317	99 400 517
3 Jagtvejen ved gården Marholt		
N55 54,505	E12 20,849	99 400 516
4 Parforcevejene i Gribskov		

Med audioguiden kan du få fortalt stedets historie over telefonen imens du færdes på selve sporene af anlæggene.

Kulturtema-folderne

Serien "Kulturspor i Nordsjælland" er foldere, som viser vej og introducerer til forskellige kulturspor, ejet af Miljøministeriet og i det daglige forvaltet af Naturstyrelsen Nordsjælland.

Folderne giver hver en introduktion til et kulturhistorisk tema, eksempelvis gravhøje, middelalderens bebyggelser eller forsvundne landsbyer i skovene. Folderne viser et konkret antal eksempler på de valgte kulturspor, angiver GPS-kordinater til stederne samt telefonnumre til vores audioguide, som man kan ringe til og modtage fortællinger om de enkelte steder.